

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

της κ. Βασιλικής Αρτινοπούλου
Κοινωνιολόγου - Εγκληματολόγου

Για την εξέταση, τόσο της ποσοτικής όσο και της ποιοτικής φαινομενολογίας της γυναικείας εγκληματικότητας, βασική προϋπόθεση είναι η μελέτη και ερμηνεία ορισμένων στατιστικών στοιχείων.

Θεωρούνται δεδομένες, βέβαια, οι αδυναμίες εκείνες που πιθανόν να εμπεριέχει η στατιστική ως μέθοδος μέτρησης της εγκληματικότητας, καθώς επίσης και η τεράστια σημασία του προβλήματος του «σκοτεινού» αριθμού της εγκληματικότητας (που, όπως είναι γνωστό περιλαμβάνει όλα τα άγνωστα εγκλήματα, όπως επίσης και εκείνα που έγιναν γνωστά, αλλά δεν ανακαλύφθηκαν ποτέ οι δράστες τους).

Παρ' όλα αυτά, όσον αφορά την εξέταση της γυναικείας εγκληματικότητας στη χώρα μας, τα στοιχεία που θα αναφερθούν στη συνέχεια προέρχονται από τις επίσημες στατιστικές της Αστυνομίας και της Χωροφυλακής (πριν βέβαια από την Ενοποίηση των Σωμάτων Ασφαλείας, καθότι καταλαμβάνουν το χρονικό διάστημα από το 1971 έως και το 1981).

Ποσοτική φαινομενολογία

Αρχίζοντας την εξέταση της ποσοτικής φαινομενολογίας της γυναικείας εγκληματικότητας, θα ήταν σκόπιμο να παρουσιασθεί πρώτα, η γενική εικόνα που εμφανίζει η συνολική εγκληματικότητα (γυναικεία και ανδρική) στη χώρα μας κατά το διάστημα που αναφέρθηκε πιο πάνω (1971-1981).

Στο σύνολο των διαπραχθέντων αδικημάτων (που περιλαμβάνονται τα κακουργήματα, πλημμελήματα και εγκλήματα κατά της ζωής), παρατηρείται αύξηση της τάξης του 7,68%.

Ειδικότερα, για την γυναικεία εγκληματικότητα, η ποσοτική εξέταση φανερώνει μια αυξητική τάση, που φθάνει το 2%. Συγκεκριμένα, για τα οριακά έτη 1971, 1981 έχουμε συνολική γυναικεία εγκληματικότητα 5,22% (8.258 γυναίκες που διέπραξαν αδίκημα) και 7,14% (23.814 γυναίκες εγκληματίες) αντίστοιχα.

Αυτή η αύξηση της γυναικείας εγκληματικότητας κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες, φανερώνει βέβαια τη βαθμιαία συμμετοχή της γυναίκας στο έγκλημα, αλλά φανερώνει επίσης, ότι η συμμετοχή αυτή, παραμένει πάντοτε πολύ χαμηλή έναντι της εγκληματικότητας των ανδρών, η οποία καλύπτει πάνω από το 90% κατά μέσο όρο της συνολικής εγκληματικότητας.

Ποιοτική φαινομενολογία

Η ποιοτική φαινομενολογία της γυναικείας εγκληματικότητας, αναφέρεται στον τρόπο που αυτή κατανέμεται στις διάφορες κατηγορίες εγκλημάτων και η εξέτασή της έχει σκοπό να εντοπισθούν οι κατηγορίες εκείνες των εγκλημάτων, στις οποίες η συμμετοχή της γυναίκας-δράστη, φαίνεται να είναι μεγαλύτερη.

Οι «ειδικοί ποινικοί νόμοι», αποτελούν μια μεγάλη κατηγορία αδικημάτων και καταλαμβάνουν ένα μεγάλο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική εγκληματικότητα. Σ' αυτή την κατηγορία, η οποία κυρίως περιλαμβάνει παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και αγορανομικών διατάξεων, η συμμετοχή της γυναίκας είναι μεγάλη.

Όμως, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να φανερώνει τη ροπή της γυναικείας εγκληματικότητας προς τα αδικήματα αυτά, παρά μονάχα έρχεται μάλλον σαν αποτέλεσμα της αλλαγής της θέσης της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία σήμερα και κατ' επέκταση της συμβολής της σ' όλα τα επίπεδα των κοινωνικών και οικονομικών δραστηριοτήτων.

Σχετικά με την «κτητική» εγκληματικότητα, η συμμετοχή της γυναίκας εδώ φαίνεται να είναι αρκετά ενδιαφέρουσα. Και τούτο

γιατί μέσα σε μια δεκαετία η εγκληματικότητα αυξάνεται τόσο, ώστε να εξαπλασιάζεται ο αριθμός των γυναικών-δραστών της κατηγορίας αυτής. Από το 1971, όπου έχουμε 354 γυναίκες-δράστες, μέσα από μια σταδιακή αύξηση, φθάνουμε το 1981 να έχουμε περίπου τον εξαπλάσιο αριθμό, δηλαδή 2.148 γυναίκες, που διαπράττουν εγκλήματα κατά της περιουσίας.

Αυτό το φαινόμενο της υπερβολικής αύξησης της γυναικείας κτητικής εγκληματικότητας, εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι αρκετά σοβαρό για την εξέλιξη της γυναικείας εγκληματικότητας. Όμως, η τελευταία θα πρέπει να εξετασθεί σε σχέση με τη συνολική κτητική εγκληματικότητα των χρόνων αυτών και κατά συνέπεια με την ανάλογη ανδρική.

Έτσι, για το 1981 έχουμε συνολικά 20.072 δράστες (γυναίκες και άνδρες). Η πραγματικότητα σ' αυτή την περίπτωση γίνεται άμεσα αντιληπτή από την αναλογία: 2.148 γυναίκες-δράστες εγκλημάτων κατά της περιουσίας (νούμερο εξαπλάσιο από εκείνο του 1971), με 17.924 άνδρες-δράστες παρόμοιων εγκλημάτων.

Το βασικό λοιπόν συμπέρασμα εδώ, είναι ότι, παρά την εντυπωσιακή αύξηση της γυναικείας κτητικής εγκληματικότητας, το ποσοστό συμμετοχής της γυναίκας στην κατηγορία αυτή, παραμένει χαμηλό συγκριτικά με την ανδρική κτητική εγκληματικότητα.

Μια άλλη βασική κατηγορία εγκλημάτων, είναι τα εγκλήματα βίας (ανθρωποκτονίες από πρόθεση, απλές/βαριές/επικίνδυνες/θανατηφόρες σωματικές βλάβες κ.ά.). Εδώ, για το 1971 έχουμε 351 γυναίκες-δράστες, ενώ για το 1981 φθάνουν τις 677. Δεδομένου ότι, για το τελευταίο αυτό έτος (1981), η συνολική εγκληματικότητα βίας περιλαμβάνει 5.048 δράστες, είναι ευνόητο, ότι και στην εγκληματικότητα βίας η συμμετοχή των γυναικών παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, έναντι της συνολικής.

Στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έχουμε επίσης πολύ λίγες γυναίκες-εγκληματίες, ενώ εντυπωσιακή φαίνεται να είναι η συμμετοχή τους στις ληστείες, που για την περίοδο 1971-1980 περιλαμβάνει από 0-3 γυναίκες ενώ το 1981 έχουμε 11, γυναίκες να διαπράττουν ληστείες.

Συμπερασματικά λοιπόν, η γυναικεία εγκληματικότητα στη χώρα μας φαίνεται να παρουσιάζει μια ποσοτική αύξηση περίπου 2% κατά την περίοδο 1971-1981, η οποία εντοπίζεται στα εγκλήματα κατά της περιουσίας κατά πρώτο λόγο και στα εγκλήματα βίας κατά δεύτερο και που όμως παραμένει σ' όλες τις κατηγορίες εγκλημάτων σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα, συγκριτικά με την εγκληματικότητα των ανδρών.

Η γυναικεία εγκληματικότητα σε άλλες χώρες

Σε έρευνα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, η οποία παρουσιάστηκε στο Συνέδριο του οργανισμού στο Μιλάνο το 1985, απάντησαν 66 χώρες και οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι καθοριστικές στη διαμόρφωση της γενικής εικόνας της γυναικείας εγκληματικότητας, διεθνώς. Το δείγμα των χωρών είναι πολύ αντιπροσωπευτικό, αφού περιλαμβάνει χώρες απ' όλες σχεδόν τις ηπείρους (πολλές χώρες της Ασίας, Ευρώπης, Αμερικής, Αφρικής και Αυστραλίας).

Στα μισά και πλέον κράτη (52,5%) παρουσιάζεται μια γενική αύξηση της γυναικείας εγκληματικότητας. Τα κράτη αυτά ανήκουν κυρίως στη Βόρεια Αμερική και Κεντρική Ευρώπη.

Η κατανομή της γυναικείας εγκληματικότητας εμφανίζεται ως εξής: Στο 60% των χωρών, τα εγκλήματα κατά της προσωπικότητας ή εγκλήματα βίας (φόνοι, επιθέσεις, σωματικές βλάβες κ.λπ.) που διαπράττονται κυρίως από γυναίκες ηλικίας από 18-30 ετών, βρίσκονται στην πρώτη θέση. Οι χώρες αυτές, στις οποίες η εγκληματικότητα βίας φαίνεται αυξημένη, ανήκουν κυρίως στη Λατινική Αμερική, Καραϊβική, Αφρική και Δυτική Ευρώπη.

Για το 53,3% των χωρών, ακολουθούν στη δεύτερη θέση τα εγκλήματα κατά της περιουσίας. Οι χώρες αυτές, εντοπίζονται στην Ανατολική και Δυτική Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Λατινική Αμερική και την Αφρική.

Την τρίτη θέση καταλαμβάνουν τα εγκλήματα κατά της γενετικής ελευθερίας και ακολουθούν η χρήση και εμπορία ναρκωτικών ουσιών και τέλος οι παραβάσεις αστυνομικών διατάξεων.

Αρκετά ενδιαφέροντα είναι η αύξηση της γυναικείας εγκλημα-

τικότητας στον αλκοολισμό και τα ναρκωτικά. Για την πρώτη περίπτωση (αλκοολισμός), στο 27% των χωρών παρατηρείται αύξηση, ενώ για τα ναρκωτικά στο 52,5% των χωρών παρατηρείται αύξηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών από γυναίκες.

Τέλος, θα ήταν σκόπιμη η διατύπωση μιας βασικής επιφύλαξης, που αναφέρεται α) στην σχετικότητα των ρυθμίσεων των Ποινικών Κωδίκων των διαφόρων χωρών (αφού δεν ανάγονται οι ίδιες πράξεις σε εγκλήματα παντού) και β) στην διαφορετική κατηγοριοποίηση (κατάταξη) των εγκλημάτων, που σε μερικά σημεία ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Και τα δύο αυτά δυσχεραίνουν τη σύγκριση στατιστικών.

Βιβλιογραφία

1. Εκδόσεις Δραστηριότητας Αστυν. Πόλεων ετήσιες. Ομοίως Χωροφυλακής.
2. Στατιστικά στοιχεία Ο.Η.Ε. για τη γυναικεία εγκληματικότητα. Συνέδριο Ο.Η.Ε., για την άμυνα κατά του εγκλήματος, (Μιλάνο, 1985).
3. «Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας» Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1984 ιδίως σ. 112 ε.
4. «Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών». Συνεργασία: Σπουδαστήριο Κοινωνιολογίας ΠΑΣΠΕ και Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. Εκδόσεις: GUTENBERG. Κοινωνιολογική Βιβλιοθήκη, 1977.

